

## Beoordelingsmodel

---

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

*Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.*

## HISTORISCH OVERZICHT EN STAATSINRICHTING VANAF 1848

---

### Nederland (1848-1914)

---

**1 maximumscore 1**

Voorbeeld van een juist antwoord is (een van de volgende):

- De koning is bang geworden zijn macht te verliezen.
- De koning was bang voor een revolutie (zowel in Nederland als in andere Europese landen).

**2 C**

**3 B**

**4 maximumscore 1**

de Woningwet

**5 maximumscore 1**

het socialisme / de sociaaldemocratie

*Opmerking*

*Ook communisme of de namen van socialistische en communistische partijen mag/mogen goed gerekend worden.*

**6 maximumscore 2**

zin 1: wetgevende

zin 2: initiatief

zin 3: uitvoerende

indien drie antwoorden juist

2

indien twee antwoorden juist

1

indien minder dan twee antwoorden juist

0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

## De Eerste Wereldoorlog (1914-1918)

### 7 maximumscore 1

Voorbeeld van een juist antwoord is (een van de volgende):

- Het is propaganda, omdat het spel de bedoeling heeft de Britse bevolking/kinderen (op een speelse manier) duidelijk te maken dat Duitsland/keizer Wilhelm de vijand is (die verslagen gaat worden).
- Het is propaganda, omdat kinderen op jonge leeftijd leren dat Duitsland een vijand is van Groot-Brittannië / dat Groot-Brittannië Duitsland zal verslaan.
- Het is propaganda, omdat het vernederend is dat er wordt gescoord/dat er een goal wordt gemaakt (tegen Duitsland/door de keizer te passeren) / dat onderweg/op weg naar de goal Duitse soldaten/generaals verslagen/omvergekegeld worden.

### 8 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat het gaat om het algemeen (mannen)kiesrecht.

### 9 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat het gaat om de financiële gelijkstelling tussen openbaar en bijzonder onderwijs/het einde van de Schoolstrijd.

### 10 maximumscore 2

- kiesrecht waar ze wél gebruik van maakte: passief kiesrecht 1
- kiesrecht waar ze geen gebruik van kon maken: actief kiesrecht 1

### 11 maximumscore 2

Bij herinnering 1 hoort 1917.

Bij herinnering 2 hoort 1914.

Bij herinnering 3 hoort 1918.

- indien drie antwoorden juist 2
- indien twee antwoorden juist 1
- indien minder dan twee antwoorden juist 0

### 12 maximumscore 1

de Geallieerden

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

## Het Interbellum (1918-1939)

---

**13 maximumscore 2**

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Duitsland was tegen de inhoud van het Verdrag van Versailles, omdat (een van de volgende): 1
  - de straffen in het verdrag (volgens de Duitsers) te zwaar waren (of een voorbeeld daarvan).
  - het verdrag een vernedering was voor Duitsland.
  - de Duitse regering niet mee had mogen onderhandelen over het verdrag.
  - Duitsland niet eenzijdig de schuld wilde krijgen/niet vond dat ze de oorlog hadden verloren.
- De Duitse regering ondertekende het verdrag uiteindelijk toch, omdat de Fransen/de Geallieerden dreigden om Duitsland binnen te vallen/te bezetten / de oorlog opnieuw te beginnen 1

**14 B**

**15 maximumscore 2**

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- historische gebeurtenis in 1923: de mislukte staatsgreep door Hitler / de Bierkellerputsch/Hitlerputsch (in de avond/nacht van 8 op 9 november 1923 in München) 1
- De herdenkingsmedaille werd verboden in 1933, omdat in dat jaar Hitler aan de macht kwam / omdat Hitler/de nazi's/de NSDAP/de Hitlerputsch op een negatieve manier wordt/worden weergegeven (zoals de vergelijking met een poppenkast, de nazi's die als jonge reischoppers worden afgebeeld en het hakenkruis dat verkeerd om is afgebeeld) / omdat de herdenkingsmedaille propaganda tegen de nazi's was 1

Vraag	Antwoord	Scores
16	<b>maximumscore 2</b> Voorbeeld van een juist antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> <li>Collectivisatie van de landbouw hield in dat boeren hun vee en grond moesten afstaan aan de staat / dat er grote staatsboerderijen werden opgericht</li> </ul>	1
	<ul style="list-style-type: none"> <li>De collectivisatie van de landbouw past bij de communistische ideologie, omdat deze ideologie als uitgangspunt heeft dat alle productiemiddelen/bedrijven van de staat zijn (dus ook de landbouwbedrijven) / dat privébedrijven niet zijn toegestaan (alleen staatsbedrijven)</li> </ul>	1
17	D	
18	B	
19	<b>maximumscore 2</b> Voorbeeld van een juist antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> <li>De politieke boodschap van de tekening is dat de ideeën van de nazi's/Hitler niet passen bij de Olympische gedachte/idealen / dat Hitler/nazi-Duitsland de Olympische Spelen/de oorspronkelijke olympische (vredes)gedachte gebruikt/misbruikt voor eigen politiek gewin</li> </ul>	1
	<ul style="list-style-type: none"> <li>De tegenstelling die in de bron te zien is: een kleine Hitler en een grote Grieks-Romeinse god / Hitler met een slang/hakenkruis en de Grieks-Romeinse god met een staf van vrede en eenheid / bij Hitler staan de woorden intolerantie en discriminatie en bij de Grieks-Romeinse god sportiviteit en internationale vriendschap/samenwerking</li> </ul>	1
	<i>Opmerking</i> <i>Alleen als bij het tweede onderdeel van het antwoord beide kanten van een tegenstelling genoemd zijn, wordt 1 scorepunt toegekend.</i>	
20	A	
21	<b>maximumscore 2</b> Voorbeeld van een juist antwoord is:	
	<ul style="list-style-type: none"> <li>De inhoud van de bron kan betrouwbaar zijn, omdat (een van de volgende):</li> </ul>	1
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– de schrijfster het verhaal vertelt van mensen/haar familieleden die het zelf hebben meegemaakt.</li> <li>– de brief kort na de gebeurtenis is geschreven / de herinnering nog vers is.</li> </ul>	
	<ul style="list-style-type: none"> <li>De bron is niet bruikbaar, omdat hij geen informatie geeft over de oorzaak/achtergrond/aanleiding van de <i>Kristallnacht</i> / geen antwoord geeft op de vraagstelling van het onderzoek</li> </ul>	1

## Door de tijd heen

---

22 **maximumscore 2**

Eerst 5, dan 1, daarna 3, vervolgens 2 en ten slotte 4.

*Opmerking*

*Als door het weglaten van één foutief geplaatst nummer een verder foutloze reeks ontstaat, wordt 1 scorepunt toegekend.*

## De Tweede Wereldoorlog (1939-1945)

---

23 **C**

24 **maximumscore 1**

Uit het antwoord moet blijken dat in een rechtsstaat burgers niet zonder aanklacht vastgezet mogen worden/recht hebben op een eerlijk proces / dat er niet zomaar (zonder legale reden) vrijheden en rechten van de burgers mogen worden beperkt of afgepakt / dat burgers niet in gijzeling mogen worden gehouden zonder geldige reden.

25 **maximumscore 2**

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- De propagandaboodschap is: neem deel aan de jeugdvakantiekampen / het is leuk/gezellig/ontspannend / de regering zorgt goed voor haar onderdanen 1
- want de kinderen lachen/zijn vrolijk (de bombardementen als aanleiding om de jeugdvakantiekampen te gebruiken, zijn weggelaten) 1

*Opmerking*

*Alleen als na het noemen van een juiste propagandaboodschap een juist, bijpassend onderdeel uit de bron volgt, wordt het tweede scorepunt toegekend.*

26 **maximumscore 1**

Uit het antwoord moet blijken dat kinderen (zonder hun ouders) makkelijker geïndoctrineerd konden worden (met het nationaal-socialistische gedachtegoed) / dat de publieke opinie beïnvloed wordt/dat geprobeerd wordt de moed erin te houden/dat er draagvlak onder de bevolking blijft.

27 **B**

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

**28 maximumscore 2**

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- De burgemeester was 'goed' in de oorlog, omdat hij Joden hielp onderduiken / omdat hij als burgemeester een (extra) groot risico liep door mensen te helpen tijdens de bezetting / omdat hij niet meer met de bezetter wilde samenwerken/zelf zijn ontslag indiende (en daardoor zelf moest onderduiken) 1
- De burgemeester was 'fout' in de oorlog, omdat hij tijdens de bezetting er bewust voor koos om burgemeester te worden / omdat hij de Duitse bezetter hielp door zijn werk te blijven doen/door samen te werken / omdat hij pas in 1943 zijn ontslag indiende toen er al een keerpunt in de oorlog was/de Duitsers niet meer op hun sterkst waren/toen de meeste Joden al waren gearresteerd en velen waren weggevoerd 1

**29 maximumscore 1**

D-day / Operatie Overlord / de invasie/landing in Normandië

*Opmerking*

*Een omschrijving of het alleen noemen van invasie/landing mag niet goed gerekend worden.*

**30 D**

**31 maximumscore 2**

Bij boek 1 hoort b (= bombardement op Rotterdam).

Bij boek 2 hoort a (= bezetting van Indonesië).

Bij boek 3 hoort e (= onderduiken).

Bij boek 4 hoort c (= deportaties).

indien vier antwoorden juist 2

indien drie of twee antwoorden juist 1

indien minder dan twee antwoorden juist 0

**32 maximumscore 1**

Uit het antwoord moet blijken dat de vriendschappelijke houding van Soekarno met de vijand Japan tijdens de Tweede Wereldoorlog / dat het samenwerken van Soekarno met Japan om een onafhankelijk Indonesië te verkrijgen / dat het zwaaien met de Indonesische vlag (in plaats van de Nederlandse vlag) als verraad/collaboratie werd gezien.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

**33 maximumscore 2**

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Nu wel toegestaan om het volkslied te zingen, omdat Indonesië bevrijd was (van de Japanners) / omdat Japan verslagen was 1
- Het leven in de kolonie zou niet meer 'als vanouds' zijn, omdat Soekarno (een paar dagen later) de onafhankelijkheid van Indonesië uitriep / omdat dit het begin was van de onafhankelijkheidsstrijd (Bersiap-periode) / omdat (na het vertrek van de Japanners) het Nederlands gezag niet meer werd hersteld (zoals het voorheen was) 1

## Europa en de wereld (1945-1989)

---

**34 maximumscore 1**

de luchtbrug van Berlijn / de Blokkade van Berlijn

**35 maximumscore 1**

Uit het antwoord moet blijken dat Hongarije binnen de Russische invloedssfeer lag / dat westerse landen de invloedssfeer van de Sovjet-Unie respecteerden / dat westerse landen geen oorlog wilden riskeren met de Sovjet-Unie / dat Hongarije lid was van het Warschaupact / dat er geen NAVO-lid werd aangevallen.

**36 maximumscore 1**

Voorbeeld van een juist antwoord is:

De mensen bevinden zich in Oost-Berlijn, want zij zijn bezig met de bouw van de (Berlijnse) Muur (in opdracht van de Oost-Duitse regering) (terwijl aan de andere kant wordt toegekeken).

*Opmerking*

*Alleen als na 'Oost-Berlijn' een juiste verklaring volgt met behulp van de bron, wordt 1 scorepunt toegekend.*

**37 maximumscore 1**

Voorbeeld van een juist antwoord is:

Het politiek-ideologisch systeem is het communisme/socialisme, omdat er sprake is van gelijkheid/er geen sprake is van klasse-onderscheid/er geen onderscheid wordt gemaakt tussen mensen, ook niet in de kleding / omdat gemeenschappelijke voorzieningen zoals de openbare gebouwen/het openbaar vervoer/de gezondheidszorg/het onderwijs en dergelijke gratis toegankelijk is/zijn/er geen streven is naar winst.

*Opmerking*

*Alleen als na communisme of socialisme een juiste verklaring volgt met behulp van de bron, wordt 1 scorepunt toegekend.*

Vraag	Antwoord	Scores
<b>38</b>	<p><b>maximumscore 2</b></p> <p>Bij nummer 1 hoort begrip g (= wederopbouw).            Bij nummer 2 hoort begrip e (= Marshallhulp).            Bij nummer 3 hoort begrip a (= amerikanisering).            Bij nummer 4 hoort begrip h (= welvaart).</p>	
	indien vier antwoorden juist	2
	indien drie of twee antwoorden juist	1
	indien minder dan twee antwoorden juist	0
<b>39</b>	<p><b>maximumscore 2</b></p> <p>Bij onderdeel 1 hoort begrip a (= democratisering).            Bij onderdeel 2 hoort begrip e (= Tweede Feministische Golf).            Bij onderdeel 3 hoort begrip b (= gastarbeiders).</p>	
	indien drie antwoorden juist	2
	indien twee antwoorden juist	1
	indien minder dan twee antwoorden juist	0
<b>40</b>	<p><b>maximumscore 1</b></p> <p>Uit het antwoord moet blijken dat de verzorgingsstaat steeds verder uitgebreid werd als gevolg van economische groei / industrialisatie / toenemende welvaart.</p>	
<b>41</b>	<p><b>maximumscore 1</b></p> <p>land: d (= Verenigde Staten)            begrip: 4 (= wapenwedloop)</p>	
	<p><i>Opmerking</i></p> <p><i>Alleen als beide onderdelen juist zijn, wordt 1 scorepunt toegekend.</i></p>	

## Door de tijd heen

---

- 42 maximumscore 1**  
 Eerst 1, dan 2, daarna 4 en ten slotte 3.
- Opmerking*  
*Er is maar één juiste volgorde.*



## De nieuwe wereldorde (vanaf 1990)

---

43 D

44 **maximumscore 1**

Uit het antwoord moet blijken dat het (volgens deze persoon) goed is dat er Europese regels en wetten zijn als het gaat om internationale zaken die boven het nationaal belang/landsbelang gaan, zoals internationale milieuproblemen, vrij verkeer van goederen en personen, (internationale) criminaliteit, het handhaven van de rechtsorde, enzovoort.

45 **maximumscore 1**

Uit het antwoord moet blijken dat de ministers verantwoordelijk zijn voor het regeringsbeleid/de koning onschendbaar is / dat er sprake is van ministeriële verantwoordelijkheid (sinds de grondwet van 1848).

## Door de tijd heen

---

46 A

47 **maximumscore 2**

Eerst 5, dan 4, daarna 1, vervolgens 3 en ten slotte 2.

*Opmerking*

*Als door het weglaten van één foutief geplaatst nummer een verder foutloze reeks ontstaat, wordt 1 scorepunt toegekend.*

48 **maximumscore 2**

Bij gebeurtenis 1 hoort staatshoofd a (= koning Willem-Alexander).

Bij gebeurtenis 2 hoort staatshoofd b (= koningin Beatrix).

Bij gebeurtenis 3 hoort staatshoofd d (= koningin Wilhelmina).

indien drie antwoorden juist

2

indien twee antwoorden juist

1

indien minder dan twee antwoorden juist

0

## Bronvermeldingen

---

*Alle internetbronnen zijn voor het laatst geraadpleegd op 1 juli 2020*

- bron 1            naar: De Volkskrant, 28 september 2019
- bron 2            naar: [https://www.nationalfootballmuseum.com/collections\\_detail/trench-football-game-circa-1915/](https://www.nationalfootballmuseum.com/collections_detail/trench-football-game-circa-1915/)
- bron 3            De Amsterdammer, 21 juni 1919
- bron 4            herinnering 1: naar: <https://angrystaffofficer.com/2017/04/03/look-here-are-the-americans-the-u-s-in-world-war-i-and-popular-memory/>  
herinnering 2: naar: <https://www.theguardian.com/world/2013/nov/03/ww1-memories-imperial-war-museum-share>  
herinnering 3: naar: <https://www.iwm.org.uk/history/voices-of-the-first-world-war-armistice>
- bron 5            naar: Excelsior, 22 juni 1919
- bron 6            naar: [https://2.bp.blogspot.com/-jnjPyyU8NMo/VcEaIXleBGI/AAAAAABYac/c\\_YCiH5YyxY/s1600/Screen%2BShot%2B2015-08-04%2Bat%2B22.02.31.png](https://2.bp.blogspot.com/-jnjPyyU8NMo/VcEaIXleBGI/AAAAAABYac/c_YCiH5YyxY/s1600/Screen%2BShot%2B2015-08-04%2Bat%2B22.02.31.png)
- bron 7            naar: A. Applebaum, Goelag een geschiedenis, Amsterdam 2003, pag. 86-87.
- bron 8            naar: <https://www.dhm.de/lemo/zeitzeugen/gisela-richter-das-bdm-maedchen-gisela.html>
- bron 9            naar: <https://encyclopedia.ushmm.org/content/en/document/anti-nazi-cartoon>
- bron 10           naar: <https://www.pogromnovember1938.co.uk/viewer/image/93607/1/>
- bron 11           bron: Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling, 2021
- bron 12           <https://www.dhm.de/lemo/bestand/objekt/kinderlandverschickung-ab-1935.html>
- bron 13           naar: <https://www.worthpoint.com/worthopedia/world-war-ii-patriotic-slam-axis-1898262142>
- bron 14           naar: Invasion of Normandy, June 6, 1944: On the Beach, EyeWitness to History, [www.eyewitnesstohistory.com](http://www.eyewitnesstohistory.com)

- bron 15      boek 1: naar: Martine Letterie, Bommen op ons huis, Amsterdam 2009, omslagtekst.  
boek 2: naar: Lieke van Duin en Truus Huizenga, Dromen van vrijheid, Amsterdam 2017, omslagtekst.  
boek 3: naar: Martine Letterie, Eenzaam in de oorlog, Amsterdam 2015, omslagtekst.  
boek 4: naar: Lydia Rood, Opgejaagd, Amsterdam 2016, omslagtekst.
- bron 16      naar: <https://www.bukalapak.com/p/hobi-koleksi/buku/majalah/kpqlqu-jual-majalah-djawa-baroe-18-2604-9-15> / M. Bossenbroek e.a. (red.), Weerzien met Indië 46, Zwolle 1995, pag. 1113.
- bron 17      naar: <https://www.niod.nl/nl/webexpositie-voorwerpen-uit-nederlands-indi%C3%AB/oranje-boven>
- bron 18      naar: <https://historiek.net/berlijnse-luchtbrug-blokkade-berlijn/79797/>
- bron 19      naar: [http://www.cs.utah.edu/~hatch/berlin\\_wall.html](http://www.cs.utah.edu/~hatch/berlin_wall.html)
- bron 20      naar: De Tijd de Maasbode, 29 september 1962
- bron 21      onderdeel 1: naar: Friese koerier: onafhankelijk dagblad voor Friesland en aangrenzende gebieden, 21 mei 1969  
onderdeel 2: naar: Leeuwarder courant: hoofdblad van Friesland, 24 maart 1971  
onderdeel 3: naar: Algemeen Dagblad, 19 mei 2019  
<https://www.ad.nl/gouda/een-halve-eeuw-geleden-kwam-abdellah-laaguili-naar-gouda~add24cfe/?referrer=https://www.google.com/>
- bron 22      [https://hti.osu.edu/sites/hti.osu.edu/files/AW\\_9.jpg](https://hti.osu.edu/sites/hti.osu.edu/files/AW_9.jpg)
- bron 23      naar: <https://www.nytimes.com/1991/12/26/world/end-of-the-soviet-union-text-of-gorbachev-s-farewell-address.html> of: <https://nyti.ms/2Tf5dHA>.
- bron 24      artikel 1: naar: [https://www.europa-nu.nl/id/vh9lpkb93no0/handvest\\_van\\_de\\_verenigde\\_naties](https://www.europa-nu.nl/id/vh9lpkb93no0/handvest_van_de_verenigde_naties)  
artikel 2: naar: <https://www.europa-nu.nl/id/vibzmdo58lt8/preambule>  
artikel 3: naar:  
[https://www.nato.int/cps/en/natohq/official\\_texts\\_17120.htm?selectedLocale=nl](https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_17120.htm?selectedLocale=nl)  
artikel 4: naar: <https://histobron.nl/tekst-verdrag-van-egks-kolen-1951/>